

BESCHERMDE PLANTEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

De bosanemoon (*Anemone nemorosa*)

De bosanemoon bedekt de bodem van onze bossen met een dicht tapijt van witte bloemen. Het is een voorjaarsbloeiër die in het begin van de lente bloeit.

De bosanemoon voelt zich thuis in de gematigde en koele gebieden van het noordelijk halfrond. Ze is dus aanwezig in quasi het gehele Atlantische en continentale Europa en in West-Azië. In de mediterrane gebieden is ze echter zeldzamer. In Finland is ze het symbool van de provincie Uusimaa en in verschillende regio's ter wereld is ze beschermd.

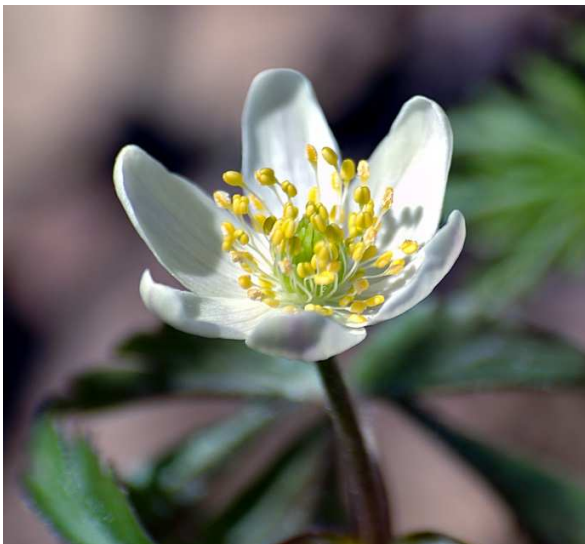
In Brussel wijst haar spontane aanwezigheid op een oude bosgrond.

Ze geniet volop van de eerste zonnestralen. Net als de zonnebloem opent ze haar bloemen bij zonlicht en richt ze zich naar de zon. Alle anemonen staan dus naar dezelfde kant gericht en vormen een bijzonder harmonisch bloementapijt.

DE BOSANEMOON HERKENNEN

De bosanemoon wordt 8 tot 25 cm groot en draagt mooie, handvormige, uitgesneden bladeren. De bloemstengels dragen één tot twee bladeren.

Elke stengel draagt een enkele bloem, waarvan de witte kroonblaadjes aan het uiteinde rozige of paarse schakeringen vertonen. Deze bloem heeft 6 tot 9 bloemdekbladen (kelkbladen in de vorm van kroonbladen).

© CC BY-SA 3.0 Aka

© CC BY-SA 3.0 Meneerke Bloem

De bosanemoon maakt deel uit van de voorjaarsbloeiers van de bossen en wouden. Net zoals de meeste bloemvormende bosplanten bloeit zij in maart en april (of begin mei), voordat de bomen zich met bladeren toeien en de bosbodem overschaduwen.

De witte kleur van de bosanemoon weerkaatst de ultraviolette stralen, wat bestuivende insecten helpt om de bloem sneller te vinden. De bloem sluit 's avonds haar kelkblaadjes. Ook bij regen doet ze dat, zodat ze niet beschadigd raakt en het stuifmeel beschermd wordt. Wie haar op de geur wil herkennen, is eraan voor de moeite, want ze is volledig reukloos.

VOORTPLANTINGSWIJZE

De bosanemoon plant zich hoofdzakelijk voort via de verspreiding van haar rizomen (ondergrondse wortelstokken). De plant produceert ook zaden, die worden verspreid door de mieren die worden aangetrokken door de vruchten van de plant.

IN WELK MILIEU GEDIJT ZE?

Deze anemoon vormt een soms erg dicht bloementapijt. Het is een soort die kenmerkend is voor oude loofbossen op een koele bodem. Ze is ook aanwezig in de bosrand, in graslanden en langs beken. In dat geval gaat het vaak om gronden die in een recent verleden nog bebost waren. De bosanemoon is bestand tegen vorst.

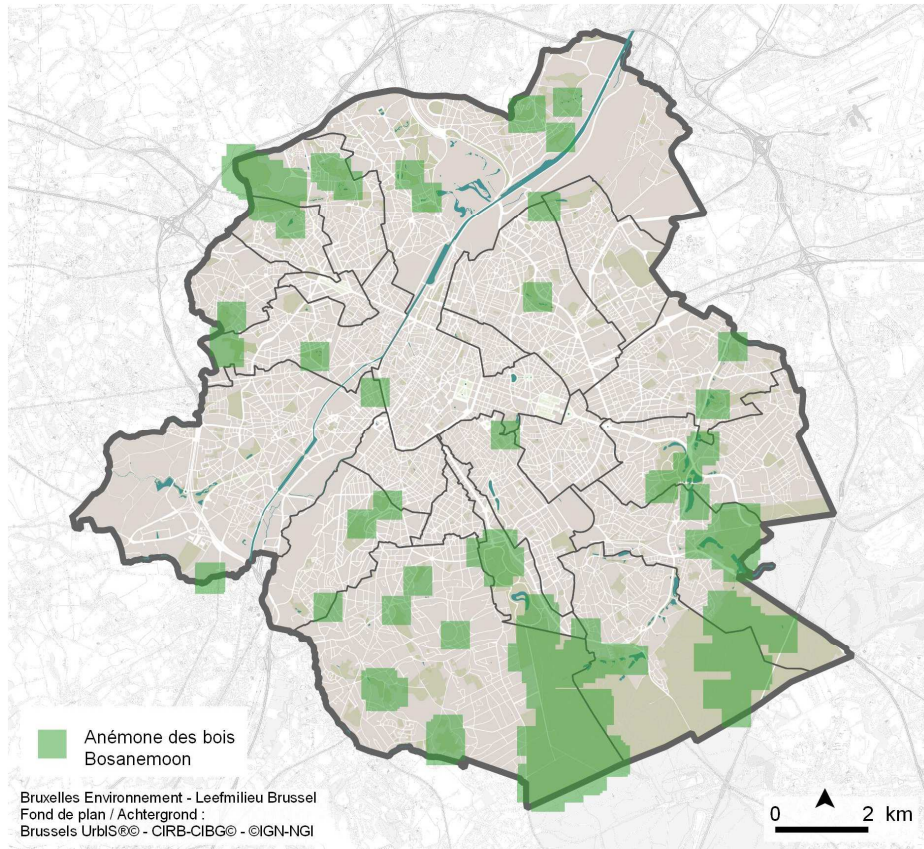
© CC BY-SA 3.0 Lilly M

VERSPREIDING IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Zoals we kunnen opmaken uit de kaart, is de bosanemoon vrij goed vertegenwoordigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In de lente kunt u deze bloem bijvoorbeeld bewonderen het Ter Kamerenbos, het Tournay-Solvaypark, het Woluwepark, in het noorden van het Laarbeekbos en in het Zoniënwoud. Het is immers de aanwezigheid van oude bossen in de gewestrand die haar ontwikkeling bevordert.

Deze natuurlijke gebieden zijn evenwel schaars en kwetsbaar: ondanks de plaatselijke overvloed van de bosanemoon, mogen we haar algemene kwetsbaarheid niet vergeten.

ANEKNOTE

De anemoon is een echte sprookjesbloem. Men zegt weleens dat zij wordt bewoond door feeën, die de gordijntjes - de bloemblaadjes - sluiten bij het vallen van de avond.

Ze heeft echter ook een duistere kant: zoals alle bloemen uit de ranonkelfamilie, is de anemoon erg giftig. Ze bevat immers protoanemonine: een dosis van 200 mg van deze stof is dodelijk voor een dier van 10 kg. Vroeger drenkten krijgers hun pijlpunten in het giftige sap van de anemoon.

BEHOUD VAN SOORTEN

Europese context

De biodiversiteit in Europa wordt beschermd door twee Europese richtlijnen. Deze bevatten nauwkeurige informatie (lijsten) over de verschillende soorten habitats en dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden. De lidstaten zijn verplicht om beschermingszones te definiëren. In Europa vormen al deze gebieden samen het Natura 2000-netwerk.

Brusselse context

In maart 2012 keurde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Ordonnantie goed betreffende het natuurbehoud, die de Europese richtlijnen omzet.

Doelstellingen: de bescherming, het beheer en het herstel van wilde flora- en faunapopulaties en hun habitat, maar ook van andere natuurlijke habitats en ecosystemen op het land en in het water. Om deze doelstellingen te bereiken, moeten onder andere verschillende maatregelen worden getroffen voor het behoud en het herstel van de kwaliteit van het leefmilieu.

Leefmilieu Brussel voert een gedifferentieerd beheer, dat een aangepaste interventie in de verschillende natuurlijke milieus beoogt, zodat de fauna en flora zich optimaal kunnen ontwikkelen. Enkele voorbeelden: halfjaarlijks maaien van graslanden en wegranden, aanleg van oevers van vijvers, uitdunnen van bomen (voor meer lichtinval), bannen van pesticiden, enz. Het Zoniënwoud maakt het voorwerp uit van een specifiek beheerplan, dat noodzakelijk is voor het behoud van zijn biodiversiteit.

Bescherming van de soorten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Er bestaan twee types van soortenbescherming :

- bescherming die verband houdt met de biotoop van de soort (in een Natura 2000-gebied) ;
- directe bescherming van de soort, ongeacht de plaats waar ze voorkomt (zelfs in uw tuin).

Wat zijn de gevolgen van het beschermde statuut voor elk van ons ?

Er bestaan strikte maatregelen om de soorten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beschermen. Het is verboden om :

- deze soorten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of opzettelijk te vernietigen in hun natuurlijke verspreidingsgebied en in de zones waar ze actieve beschermingsmaatregelen genieten;
- exemplaren die uit de natuur werden gehaald te bezitten, te transporteren, te verhandelen of te ruilen.

Specifieke bescherming van de bosanemoon :

De bosanemoon geniet een beschermd status op grond van haar habitat: het is een typische soort die groeit in de Natura 2000-gebieden "Eiken-haagbeukenbossen" en "Atlantische beukenbossen".

DE BOSANEMOON IN EEN OOGOPSLAG

Familie	- Ranunculaceae (ranonkelfamilie) - Het geslacht telt een honderdtal winterharde soorten. Deze groeien vooral in het noordelijk halfmond.
Namen	- Latijnse naam: <i>Anemone nemorosa</i> (afgeleid van het Griekse Anemos: "wind", ongetwijfeld omdat de kelkbladen bij het minste zuchtje wind meebewegen, en het Latijnse Nemorosus:

	<p>"van het bos").</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een oude benaming is "windroos" of "windbloem".
Categorie	<ul style="list-style-type: none"> - Bloemdragende plant van het type bodembedekker. - Winterharde inheemse grasplant.
Habitat	<ul style="list-style-type: none"> - Halfschaduw, schaduw. - Ondergroei van koele loofbossen, bosrand, holle wegen, langs beken en graslanden met een bosverleden.
Bloeiperiode	<ul style="list-style-type: none"> - Van maart tot april, soms mei.
Bloesemkleur	<ul style="list-style-type: none"> - Veelal wit. - Zeldzamer roze of blauw.
Dichtheid per m²	<ul style="list-style-type: none"> - Ongeveer 15-25 planten.
Bodemsamenstelling	<ul style="list-style-type: none"> - Humusrijke, koele en drainerende bodem. - Normaal, neutraal: niet te voedselrijk en niet te kalkhoudend.
Verspreiding	<ul style="list-style-type: none"> - Via zaden, door deling van de wortelknollen, via de wortelstokken. - Verspreidingswijze: de bloem blijft niet op dezelfde plaats maar verhuist jaar na jaar via haar wortelstok, die twee tot drie centimeter per jaar groeit.
Plantperiode	<ul style="list-style-type: none"> - Voor de herfst.
Ziekten en plagen	<ul style="list-style-type: none"> - Resistente plant.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Giftig bij inname, voor mens en dier.
Gelijkende soorten	<ul style="list-style-type: none"> - Geen verwarring mogelijk met eetbare planten.

VOOR MEER INFO

[Natura 2000-gebieden](#)

Europese richtlijnen:

- [De 'Vogelrichtlijn' van 2009](#)
- [De 'Habitatrichtlijn' van 1992](#)

